

Cienie i światła

Cienie i światła. Arcydzieła malarstwa francuskiego 1600 – 2000

19 marca – 19 czerwca 2005 r.

Honorowy patronat Prezydenta Republiki Francuskiej **Jacques'a Chiraca** oraz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, **Aleksandra Kwaśniewskiego**.

Twórcy koncepcji i komisarze: Fabrice Hergott - dyrektor muzeów w Strasburgu, Emmanuel Starcky - zastępca dyrektora generalnego Dyrekcji Muzeów Francuskich

Komisarz ze strony Zamku Królewskiego: dr **Przemysław Mrozowski**

Projekt plastyczny i oświetlenia: **Violetta Damińska** i **Żaneta Govenlock**

Oświetlenie: **Studio Projektowe Govenlock**

Komisarze organizacyjni: **Marion Mangon** i **Anna Małecka**

Na tę wyjątkową prezentację dzieł malarstwa francuskiego złożyło się 118 obrazów najwybitniejszych mistrzów, takich jak Georges de La Tour, Nicolas Poussin, Claude Le Lorrain, Charles Le Brun, François Boucher, Jean-Honoré Fragonard, Jean-Baptiste Siméon Chardin, Jean'a – Antoine Watteau, Jacques Louis David, Eugene Delacroix, Jean Auguste Dominique Ingres, Edgar Degas, Claude Monet, Pierre-Auguste Renoir, Paul Cézanne, Paul Gauguin, Alfred Sisley, Pablo Picasso, Georges Braque i Balthus. Obrazy zostały wypożyczone z najbardziej znanych muzeów Francji, m.in. Luwru, Musée d'Orsay, Muzeum Picassa, czy Państwowego Muzeum Sztuki Nowoczesnej – Centrum Pompidou.

Zamierzeniem autorów wystawy było przedstawienie historii malarstwa francuskiego w perspektywie doświadczeń formalnych, podejmowanych ze światłem i cieniem w obrazie. Zagadnienie to fascynowało wielu artystów na przestrzeni ostatnich czterech wieków, począwszy od Georges'a de La Tour i Claude'a Le Lorrain, przez Barbizończyków i impresjonistów, aż do współczesności.

Początkowo malarze francuscy interesowali się głównie zjawiskiem silnego światłocienia, wywołanego przez ostre źródło światła, czy ruch powietrza. Później zaniechano na pewien czas tego rodzaju doświadczeń, a mistrzowie francuskiego klasycyzmu, o czym świadczą dzieła Nicolasa Poussina, wykazywali pewną nieufność do ostrego światła, głównie w trosce o klarowność kompozycji i harmonię barw. Również czołowi malarze XVIII wieku - Jean-Honoré Fragonarda, czy François'a Bouchera, zdradzali upodobanie do bardziej jednolitej tonacji światła i cieni oraz jaśniejszej palety kolorów, mających oddawać pozorną swobodę epoki rokoka.

W XIX stuleciu następcy Eugene'a Delacroix poszukiwali środków, by odsłonić uczucia jednostki osamotnionej wobec natury, o której zdawał się zapominać człowiek żyjący w zurbanizowanym środowisku.

Impresjonizm, reprezentowany na wystawie przez dzieła Edgara Degasa, Claude'a Moneta, Alfreda Sisleya i Pierre'a-Auguste'a Renoira, to epoka gloryfikacji w malarstwie światła

dziennego. Zwłaszcza Monet, zalewając światłem swoje obrazy, otwierał drogę do abstrakcjonizmu. Symboliści, przekraczając granice rzeczywistości, poprzez środki poetyckie wywarli z kolei wpływ na takich artystów, jak Pablo Picasso, czy później Jean Dubuffet.

Dziś nie mówi się o dziele pełnym światła, lecz o dziele inteligentnym, zastępując pojęcie światła pojęciem rozumu. Wędrowkę, którą zaproponowała wystawa, należało więc pojmować jako swoistą próbę prezentacji dzieł sztuki francuskiej, z całym bagażem jej braku jednoznaczności, co pozwala na bardzo różnorodne interpretacje zgromadzonych obrazów; zarówno tych uznawanych za dzieła najwyższej rangi, jak i mniej znanych. Chodzi też o przedstawienie współczesnej refleksji o sztuce oraz o interpretację jej najnowszych przemian.

Ta niezwykła ekspozycja stała się największym i najważniejszym wydarzeniem muzealnym w Polsce pierwszej dekady XXI w. Nieczęsto bowiem zdarza się, by dzieła tak wysokiej klasy i w tak dużej liczbie były eksponowane w naszym kraju.

Wystawa została zorganizowana przez Ministerstwo Kultury i Środków Przekazu Republiki Francuskiej, Ministerstwo Kultury Rzeczypospolitej Polskiej, Zamek Królewski w Warszawie i Stowarzyszenie Francuskich Muzeów Państwowych przy wsparciu Instytutu Francuskiego w Warszawie. Zanim zagościła w Zamku Królewskim w Warszawie, ekspozycja była prezentowana już w Budapeszcie, a po pokazie w Warszawie odwiedziła Bukareszt.

Wystawa była czynna na I piętrze Zamku Królewskiego: **poniedziałki 11.00 – 16.00** (od 15.04. – do 1800), a od **wtorku do niedzieli 11.00– 20.00**.

Bilet normalny – **22 zł**, ulgowy – **12 zł**.

Georges de La Tour,
Święta Irena znajduje ciało św. Sebastiana (Saint Sebastien soigné par Irene),
Louvre, Paris

Renoir,
Gabriela z różą (Gabrielle a la rose),
Musee d'Orsay, Paris

Sebastian Stoskopf,
Koszyk ze szkłem (Corbeille de verres),
Strasbourg, musee de 'Euvre Notre Dame

Wystawie towarzyszył program edukacyjno-kulturalny, na który złożyły się:

Wykłady:

środy, godz. **17.00**, zaproszenia do odbioru w kasie

30 marca, prof. dr Juliusz A. Chrościcki, *Malarstwo Philippe'a Champaigne a jansenizm*

6 kwietnia, dr Andrzej Pieńkos, *Salony, Diderot i narodziny nowoczesnego malarstwa*

13 kwietnia, dr Agnieszka Morawińska, *Czego na wystawie nie ma?*

1 czerwca, prof. dr Maria Poprzęcka, *Między światłem i cieniem*

8 czerwca, Iwona Danielewicz, *Ingres i francuski romantyzm*

Wykłady zorganizowane przez **Instytut Francuski** w siedzibie Instytutu,

Warszawa, ul. Senatorska 38; tłumaczone na język polski:

19 marca, godz. **17.00** - Emmanuel Starcky, Fabrice Hergott, *Cienie i światła. Geneza wystawy.*

2 czerwca, godz. **18.30** - Jean-Pierre Changeux, *Światło w epoce Oświecenia - sztuka i nauka. Od biologii postrzegania po nową koncepcję świata.*

Czwartkowe spotkania ze sztuką

Zapraszamy na spotkania z historykami sztuki, którzy oprowadzą po wystawie, prezentując wybrane wątki tematyczne.

W **czwartki (7, 14, 21, 28 kwietnia; 5, 12, 19 maja; 2, 9, 16 czerwca)** o godz. **18.00**.

Wejście na podstawie biletu na wystawę.

Sobotnie zajęcia plastyczne dla najmłodszych

Pod dachami Paryża - **16 kwietnia, 21 maja, 11 czerwca** o godz. **1000**. Wejście na podstawie biletu na wystawę.

Zamkowe spotkania literackie

Kwiaty zła. Wśród cyganerii paryskiej - **16 kwietnia** o godz. **12.00**

Realści i surrealiści - poetyccy przyjaciele Picassa - **21 maja** o godz. **12.00**

Wejście na podstawie biletu na wystawę.

Koncerty muzyki francuskiej organizowane przez Instytut Francuski w Zamku Królewskim.

Bilety do nabycia w siedzibie Instytutu Francuskiego.

9 kwietnia, godz. **18.00**, zespół Arte Dei Suonatori

4 czerwca, godz. **18.00**, Kaja Danczowska (skrzypce) i Justyna Danczowska (fortepian).

Projekcje filmów krótkometrażowych o malarstwie francuskim - **niedziele**, godz. **13.00**, Sala Kinowa, projekcje w języku francuskim.

Pokaz filmów fabularnych organizowany przez Instytut Francuski w **Kino.Lab** (Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski):

Wszystkie poranki świata (Tous les matins du monde), reż. Alain Corneau (1991)

22, 29 marca, godz. **19.00**

Beaumarchais, reż. Édouard Molinaro (1995)

2, 12, 19, 26 kwietnia, godz. **19.00**

Van Gogh, reż. Maurice Pialat (1991)

3, 10, 17, 24, 31 maja, godz. **19.00**

Piękna złośnica (La belle noiseuse), reż. Jacques Rivette (1991)

7, 14 czerwca, godz. **19.00**

Sponsorzy wystawy:

PZU SA

Mecenas

Zamku Królewskiego

w Warszawie

Patroni medialni:

